

Valsts pētījumu programmas
**"Bioloģiskās daudzveidības prioritāro
rīcību programmā noteikto pētījumu
izstrāde, 2. daļa" 2026.–2028. gadam
projektu pieteikumu atklātā konkursa
izvērtēšanas pārskats**

SATURS

3	Par konkursu
6	Projektu pieteikumi
7	Izvērtēšana
8	Projekta īstenošana
11	Ekspertu atziņas

Par konkursu

Latvijas Zinātnes padome (LZP), saskaņā ar [Zinātniskās darbības likumu](#), [2018. gada 4. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība"](#) un [Ministru kabineta 2025. gada 29. oktobra rīkojumu Nr. 702 "Par valsts pētījumu programmu "Bioloģiskās daudzveidības prioritāro rīcību programmā noteikto pētījumu izstrāde, 2. daļa""](#) 2026. gada 10. jūnijā izsludināja Valsts pētījumu programmas "Bioloģiskās daudzveidības prioritāro rīcību programmā noteikto pētījumu izstrāde, 2. daļa" 2026.–2028. gadam projektu pieteikumu atklāto konkursu, nosakot iesniegšanas termiņu līdz 2026. gada 23. jūlijam. Projektu pieteikumu atklātā konkursa norisi nosaka Valsts pētījumu programmas "Bioloģiskās daudzveidības prioritāro rīcību programmā noteikto pētījumu izstrāde, 2. daļa" 2026.–2028. gadam [projektu pieteikumu atklātā konkursa nolikums](#).

Programmu izstrādāja Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija.

Programmas virsmērķis ir radīt jaunas zināšanas un risinājumus dabas aizsardzības un sociālekonomisko interešu salāgošanai mainīgajos klimata apstākļos.

Programmas mērķis ir pamatojuma izstrāde atbilstošu aizsardzības pasākumu plānošanai un veikšanai, lai sasniegtu Sugu un biotopu aizsardzības likumā definēto labvēlīgas aizsardzības statusu

Lai sasniegtu programmas mērķi, tika noteikti šādi **programmas uzdevumi**:

1. izstrādāt zinātniski pamatotus priekšlikumus optimālai Eiropas Savienības nozīmes sugu un biotopu telpiskai savienotībai (konektivitātei), iekļaujot vienotā dabas teritoriju tīklā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumus un ārpus aizsargājamo dabas teritoriju tīkla esošos biotopus un sugu dzīvotnes;
2. nodrošināt pētījumu par biotopu dinamiku, ko ietekmē dažādas apsaimniekošanas metodes un klimata mainība, novērtēt ekosistēmu pakalpojumus un

vērtības, lai noteiktu prioritātes aizsardzības pasākumu plānošanai, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, kā arī izstrādāt un aprobēt bioloģiskās daudzveidības ilgtspējas, dabas aizsardzības un atjaunošanas ekonomisko modeli (izveidot kompensējošo pasākumu katalogu, novērtēt ietekmes mazināšanas un kompensējošo pasākumu pakāpi).

Programmai tika noteikti arī **horizontālie uzdevumi**:

1. veidot un attīstīt starpdisciplināras zinātnieku grupas bioloģiskās daudzveidības izaicinājumu risināšanai nacionālā un starptautiskā līmenī;

2. attīstīt zinātnisko darbību šādos virzienos:

2.1. sadarbība ar dabas aizsardzībā iesaistītajiem sociālajiem partneriem (piemēram, saimnieciskās darbības veicējiem, sabiedrības mērķa grupām, nozaru profesionālajām organizācijām, valsts un pašvaldību iestādēm);

2.2. iesaistīšanās izglītības procesā, attīstot ar programmas mērķiem un uzdevumiem saistītus maģistrantūras studiju kursus un programmas;

2.3. iesaistīšanās starptautiskos pētniecības un attīstības projektos;

2.4. zināšanu un labās prakses pārnese;

3. nodrošināt komunikāciju par pētniecību, tās rezultātiem un to pamanāmību sabiedrībā;

4. nodrošināt pētniecības rezultātu publisku pieejamību, tai skaitā publicēt rezultātus brīvpiekļuves žurnālos un deponēt jauniegūtos pētniecības datus pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu izmantošanu atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbspēja, atkārtota lietojamība) un zināšanu un labās prakses pārnesi.

Programmas īstenošanas laikā sagaidāms viens vai vairāki šādi **projekta rezultāti**:

- izstrādāts viens telpiskais modelis savienotības (konektivitātes) alternatīvu salīdzināšanai;

- veikts programmas 2.uzdevumā norādītais pētījums, kā arī publiskots viens ziņojums par pētījuma rezultātiem ar identificētiem veicamajiem aizsardzības pasākumiem;
- zinātniskie raksti publicēti *Web of Science* vai *SCOPUS* datubāzēs iekļautajos žurnālos vai rakstu krājumos;
- jauniegūtie pētniecības dati deponēti atvērto pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu izmantošanu atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbība, atkārtota lietojamība).

Konkursa ietvaros tika plānots finansēt vienu projektu, kas atbilstu programmā noteiktajiem uzdevumiem. Konkursa kopējais valsts budžeta finansējums bija 620 000,00 EUR, no kuriem 576 600,00 EUR paredzēti projekta finansēšanai, savukārt 43 400,00 EUR – citu normatīvajos aktos noteikto pasākumu īstenošanai. Projekta īstenošanas termiņš ir 27 mēneši, sākot no līguma par projekta īstenošanu spēkā stāšanās dienas. Konkursā varēja piedalīties Latvijas Republikas Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētas zinātniskās institūcijas, kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai. Kā sadarbības partneri projektā varēja iesaistīties arī valsts institūcijas, kurām zinātniskās darbības veikšana noteikta ārējā normatīvajā aktā, nolikumā vai statūtos.

Projektu pieteikumi

Projektu pieteikumu atklātajā konkursā tika iesniegts viens projekta pieteikums - ***Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības un sociālekonomisko interešu telpiska saskaņošana: HiQBioDiv-Connect*** (Nr. VPP-VARAM-DABA-2-2026/1-0004).

Projektu iesniedza Latvijas Universitāte sadarbībā ar Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāti.

LZP izvērtēja projekta pieteikuma atbilstību konkursā noteiktajiem administratīvajiem kritērijiem, pēc tam nododot to zinātniskajai izvērtēšanai ārzemju ekspertiem.

Izvērtēšana

Pieteikumu izvērtēšanai ir noteikti trīs kritēriji ar atšķirīgu svaru kopējā vērtējumā:

"Projekta zinātniskā kvalitāte"	– 30% (kritērijs A),
„Projekta rezultātu ietekme”	– 50% (kritērijs B),
„Projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājums”	– 20% (kritērijs C).

Atbilstoši konkursa nolikumam un Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumiem Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" un ņemot vērā programmas mērķus un tematiskos uzdevumus, projekta pieteikuma izvērtēšanai LŽP izvēlējās trīs neatkarīgos ārvalstu ekspertus. Tika ievērots *peer review* (līdzinieku vērtēšana) princips, piesaistot ārzemju ekspertus ar līdzīgām zināšanām un ne mazāku pieredzi kā projekta vadītājam attiecīgajās zinātņu nozarēs un pētījumu tematikā. Visa informācija un papildus materiāli ekspertiem tika sniegti angļu valodā.

Katrā kritērijā eksperti varēja piešķirt no 1 līdz 5 punktiem (ar iespēju vērtējumu izteikt ar puspunktu). Kvalitātes sliekšnis bija 4 punkti kritērijā A un vismaz 3 punkti kritērijā B un C, kā arī vismaz 10 punkti visos kritērijos kopā. Ekspertiem tika dots uzdevums vērtējumos ietvert atgriezenisko saiti un rekomendācijas projekta pieteicējiem.

Viens no projekta pieteikuma vērtēšanā iesaistītajiem ekspertiem, ņemot vērā kvalifikāciju un pieredzi, bija atbildīgs par individuālo vērtējumu konsolidēšanu. Katra projekta pieteikuma konsolidētais vērtējums punktos tika aprēķināts, izmantojot formulu:

$$K = (3A \times 0,3) + (3B \times 0,5) + (3C \times 0,2), \text{ kur}$$

K – konsolidētais vērtējums

Iesniegtais projekta pieteikums sasniedza kvalitātes sliekšni gan katrā no kritērijiem, gan visos kritērijos kopumā.

Projekta īstenošana

Konkursa rezultātā tika pieņemts lēmums par iesniegtā projekta **Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības un sociālekonomisko interešu telpiska saskaņošana: HiQBioDiv-Connect** (Nr. VPP-VARAM-DABA-2-2026/1-0004) pieteikuma finansēšanu. Projekta vadītājs – Latvijas Universitātes Medicīnas un dzīvības zinātņu fakultātes Ekoloģijas nodaļas vadītājs un asociētais profesors Ainārs Auniņš.

Projekta pieteikums ieguva visu pieprasīto finansējumu 576 600 *euro* apmērā. Projekta īstenošanas termiņš ir 27 mēneši, sākot no līguma par projekta īstenošanu spēkā stāšanās dienas (no 2026. gada 1. oktobris līdz 2028. gada 31. decembris).

Projekta mērķis ir izstrādāt integrētu telpisku lēmumu pieņemšanas ietvaru bioloģiskās daudzveidības aizsardzības un sociālekonomisko interešu saskaņošanai klimata pārmaiņu apstākļos un ES nozīmes sugu un biotopu aizsardzības pasākumu plānošanai Latvijā.

Projektā tiks veiktas šādas darbības:

- **Eiropas Savienības nozīmes sugu un biotopu telpiskās savienotības izpēte un modelēšana Latvijas mērogā**, novērtējot esošā aizsargājamo teritoriju tīkla funkcionālo savienotību un izstrādājot zinātniski pamatotas alternatīvas ekoloģiskā tīkla konfigurācijas.
- **Biotopu dinamikas izpēte un modelēšana**, izstrādājot konceptuālus biotopu stāvokļu un pāreju modeļus izvēlētiem Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamiem biotopiem un novērtējot iespējamo biotopu stāvokļa attīstību dažādu apsaimniekošanas un klimata pārmaiņu scenāriju ietekmē.
- **Ekosistēmu pakalpojumu potenciāla novērtēšana**, izstrādājot telpiskos rādītājus un kartes izvēlētiem ekosistēmu pakalpojumiem, kā arī, ja metodoloģiski iespējams, novērtējot to izmaiņas dažādu biotopu attīstības scenāriju ietekmē.

- **Dabas aizsardzības pasākumu ekonomiskās ietekmes izvērtēšana**, analizējot mežsaimniecības un lauksaimniecības darbības ierobežojumu alternatīvās izmaksas, izstrādājot telpisku ekonomisko modeli un sagatavojot ietekmes mazināšanas un kompensējošo pasākumu katalogu.
- **Zinātnisko rezultātu izplatīšana un zināšanu pārnese**, sagatavojot zinātniskās publikācijas, piedaloties konferencēs, iesaistot pētniecībā studējošos, organizējot semināru nozares speciālistiem un nodrošinot pētniecības datu publisku pieejamību atbilstoši atvērtās zinātnes un FAIR principiem.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- **Integrēta telpiskās plānošanas un prioritizācijas sistēma** bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un sociālekonomisko interešu salāgošanai, tostarp viens telpiskais modelis sugu un biotopu savienotības alternatīvu salīdzināšanai.
- **Telpiskās analīzes un modelēšanas rezultāti**, tostarp sugu un biotopu savienotības kartes, konceptuālie biotopu stāvokļu un pāreju modeļi, ekosistēmu pakalpojumu potenciāla kartes, dabas aizsardzības pasākumu alternatīvo izmaksu novērtējumi un telpiskās prioritizācijas kartes.
- **Viens ziņojums ar zinātniski pamatotām rīcībpolitikas rekomendācijām**, ietverot priekšlikumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un atjaunošanas pasākumu plānošanai, kā arī ietekmes mazināšanas un kompensējošo pasākumu izvērtējumu.
- **Pieci oriģināli zinātniskie raksti**, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai *Web of Science* vai *SCOPUS* datubāzēs iekļautos Q1 vai Q2 kvartiles zinātniskajos žurnālos.
- **Pieci zinātnisko konferenču tēžu kopsavilkumi**, prezentējot projekta pētījumu rezultātus zinātniskajai sabiedrībai.
- **Divas zinātniskās datu kopas**, kas izstrādātas projekta ietvaros un nodotas publiskai pieejamībai pētniecības datu repozitorijos, ievērojot FAIR principus un piemērojamās datu pieejamības ierobežojumus.

- **Divi projektu pieteikumi** iesniegšanai nacionālajos vai starptautiskajos pētniecības un attīstības projektu konkursos, nodrošinot iespējas turpmākai pētniecības attīstībai.
- **Divi sekmīgi aizstāvēti maģistra darbi**, kas saistīti ar programmas mērķiem un uzdevumiem un veicina jauno pētnieku iesaisti bioloģiskās daudzveidības izpētē.

Ekspertu atziņas

Ārvalstu zinātniskie eksperti norādīja uz projekta stiprajām un vājajām pusēm, kā arī izteica rekomendācijas.

Projekta zinātniskā kvalitāte

Projekts risina Latvijai nozīmīgu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas problēmu, piedāvājot integrētu pieeju dabas aizsardzības un sociālekonomisko interešu līdzsvarošanai. Eksperti pozitīvi vērtē projekta starpdisciplināro pieeju, Latvijas Universitātes un Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes sadarbību, kā arī iepriekšējā HiQBioDiv projektā izveidotās datu un modelēšanas infrastruktūras izmantošanu. Projekta rezultāti var sniegt nozīmīgu ieguldījumu Latvijas dabas aizsardzības plānošanā. Vienlaikus eksperti norāda, ka projekta novitāte galvenokārt saistīta ar esošu metožu integrētu pielietojumu Latvijas mērogā, nevis ar jaunu metodoloģisku pieeju izstrādi. Pētījuma stratēģija kopumā ir loģiska un atbilstoša izvirzītajiem mērķiem, tomēr eksperti iesaka precizēt atsevišķu darba pakotņu metodoloģiju, īpaši attiecībā uz izmantojamajiem datiem, klimata un apsaimniekošanas scenārijiem, ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanu, kā arī ekoloģisko un sociālekonomisko rādītāju integrēšanas pieeju. Tāpat eksperti norāda, ka būtu vēlams agrāk un detalizētāk definēt integrētās telpiskās prioritizācijas metodiku un izstrādāt konkrētu pieeju projekta galvenās zinātniskās hipotēzes pārbaudei.

Projekta rezultātu ietekme

Eksperti atzinīgi vērtē projekta potenciālu sniegt ieguldījumu Latvijas dabas aizsardzības politikas veidošanā un zemes izmantošanas plānošanā, nodrošinot zinātniski pamatotus datus, modeļus un lēmumu pieņemšanas atbalsta rīkus. Plānotās zinātniskās publikācijas, dalība starptautiskās konferencēs un atvērtās zinātnes principu ievērošana veicinās projekta rezultātu izplatīšanu un Latvijas pētnieciskās kapacitātes stiprināšanu. Projekts sekmēs arī sadarbību starp ekoloģijas un ekonomikas pētniekiem un radīs pamatu turpmākiem pētījumiem bioloģiskās

daudzveidības saglabāšanas un ilgtspējīgas zemes izmantošanas jomā. Vienlaikus eksperti iesaka konkretizēt zināšanu un prasmju pārneses pasākumus, precizēt ieinteresēto pušu iesaistes pieeju un skaidrāk raksturot projekta rezultātu izmantošanu pēc projekta noslēguma. Tāpat ieteicams izvērtēt iespējas paplašināt starptautisko sadarbību un veicināt turpmāku finansējuma piesaisti projekta rezultātu attīstībai.

Projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājums

Projekta īstenošanā iesaistīta kompetenta pētnieku komanda ar atbilstošu pieredzi bioloģiskās daudzveidības, telpiskās analīzes, ekosistēmu pakalpojumu un vides ekonomikas jomās. Eksperti pozitīvi vērtē darba plāna loģisko struktūru, pienākumu sadalījumu starp sadarbības partneriem, projekta vadības organizāciju, kā arī kopumā atbilstošu budžetu un pieejamos resursus. Vienlaikus projekta mērķi ir ambiciozi, ņemot vērā 27 mēnešu īstenošanas termiņu un salīdzinoši nelielo pētnieku komandu. Tādēļ eksperti iesaka precizēt atsevišķu uzdevumu īstenošanas metodoloģiju, datu pieejamību un nepieciešamo darba apjomu, kā arī izvērtēt pētnieku un studentu noslodzes sadalījumu projekta sākumposmā. Eksperti arī norāda uz nepieciešamību nodrošināt efektīvu darba pakotņu savstarpējo koordināciju, savlaicīgu rezultātu integrēšanu un atbilstošu risku pārvaldību, lai veicinātu visu projekta mērķu sekmīgu sasniegšanu.

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja

Latvijas Zinātnes padome